

HET BOEK GENAAMD DE PREDIKER

1

1 De woorden van den Prediker,
den zoon van David,
den koning te Jeruzalem.

Alles is ijdelheid:

2 "IJdelheid der ijdelheden," zegt de Prediker,
"ijdelheid der ijdelheden,
het is al ijdelheid.
3 Wat voordeel heeft de mensch van al zijnen arbeid,
dien hij werkt onder de zon?
4 Het ééne geslacht gaat
en het andere geslacht komt,
maar de aarde staat in eeuwigheid;
5 ook rijst de zon op
en de zon gaat onder,
en zij hijgt naar hare plaats, waar zij oprees;
6 zij gaat naar het Zuiden,
en zij gaat om naar het Noorden,
de wind gaat steeds omgaande;
en de wind keert weder tot zijne omgangen;
7 alle de beken gaan in de zee,
nochtans wordt de zee niet vol;
naar de plaats waar de beken henengaan,
derwaarts gaande keeren zij weder:
8 alle deze dingen worden zóó moede,
dat niemand het zoude kunnen uitspreken,
het oog wordt niet verzadigd met zien
en het oor wordt niet vervuld van hooren.
9 Hetgene dat er geweest is,
hetzelfde zal er zijn,
en hetgene dat er gedaan is,
hetzelfde zal er gedaan worden,
zoodat er niets nieuws is onder de zon.
10 Is er eenig ding waarvan men zoude kunnen zeggen:
'Zie dat, het is nieuw?'
Het is alreeds geweest in de eeuwen, die vóór ons geweest zijn.
11 Daar is geen gedachtenis van de voorgaande dingen;
en van de navolgende dingen, die zijn zullen,
van dezelve zal ook geen gedachtenis zijn bij degenen, die namaals wezen zullen.

De ijdelheid der wijsheid:

12 Ik, Prediker, was koning over Israël te Jeruzalem,
13 en ik begaf mijn hart om met wijsheid te onderzoeken
en na te speuren al wat er geschiedt onder den hemel:
deze moeilijke bezigheid heeft God den kinderen der menschen gegeven
om zich daarmee te bekommeren.
14 Ik zag alle de werken áán, die onder de zon geschieden:
— en zie,
het was al ijdelheid en kwelling des geestes:
15 het kromme kan niet recht gemaakt worden,
en hetgene, dat ontbreekt, kan niet geteld worden.

16 Ik sprak met mijn hart,
zeggende:
'Zie,
ik heb wijsheid vergroot en vermeerderd boven allen,
die vóór mij te Jeruzalem geweest zijn,
en mijn hart heeft veel wijsheid en wetenschap gezien';
17 en ik begaf mijn hart om wijsheid en wetenschap te weten,
onzinnigheden en dwaasheid;
— ik ben gewaargeworden, dat ook dit eene kwelling des geestes is;
18 want in veel wijsheid is veel verdriet,
en die wetenschap vermeedert, die vermeedert smart.

2

De ijdelheid van de vreugde, den rijkdom en zelfs van den arbeid:

1 Ik zeide in mijn hart:
'Nu welaan,
ik zal u beproeven door vreugde,
derhalve zie het goede aan';
maar zie,
ook dat was ijdelheid;
2 tot het lachen zeide ik: 'Gij zijt onzinnig',
en tot de vreugde: 'Wat maakt deze?'

3 Ik heb in mijn hart nagespeurd om mijn vleesch op te houden in den wijn,
(nochtans leidende mijn hart in wijsheid),
en om de dwaasheid vast te houden,
totdat ik zoude zien wat den kinderen der menschen het best ware,
dat zij doen zouden onder den hemel,
gedurende het getal der dagen huns levens;
4 ik maakte mij groote werken,
ik bouwde mij huizen,
ik plantte mij wijngaarden;
5 ik maakte mij hoven en lusthoven,
en ik plantte boomen in dezelve van allerlei vrucht;
6 ik maakte mij vijvers van wateren,
om daarmede te bewateren het woud, dat met boomen groende;
7 ik kreeg knechten en maagden,
en ik had kinderen des huizes,
ook had ik een groot bezit van runderen en schapen,
meer dan allen, die vóór mij te Jeruzalem geweest waren;
8 ik vergaderde mij ook zilver en goud en kleinoodiën
der koningen en der landschappen,
ik bestelde mij zangers en zangeressen en wellustigheden
der menschenkinderen,
snarenspeel, ja allerlei snarenspeel;
9 en ik werd groot en nam toe,
meer dan iemand, die vóór mij te Jeruzalem geweest was,
ook bleef mijne wijsheid mij bij;
10 en al wat mijne oogen begeerden,
dat ontrok ik hun niet,
ik wederhield mijn hart niet van eenige blijdschap,
maar mijn hart was verblijd vanwege al mijnen arbeid,
en dit was mijn deel van al mijnen arbeid:
11 toen wendde ik mij tot alle mijne werken,
die mijne handen gemaakt hadden,
en tot den arbeid,
dien ik werkende gearbeid had,

- zie,
het was al ijdelheid en kwelling des geestes,
en daarin was geen voordeel onder de zon.
- 12 Daarna wendde ik mij om te zien wijsheid,
ook onzinnigheden en dwaasheid;
want hoe zoude een mensch,
die na den koning komen zal,
doen hetgeen alreede gedaan is?
- 13 Toen zag ik,
dat de wijsheid uitnemendheid heeft boven de dwaasheid,
gelijk het licht uitnemendheid heeft boven de duisternis;
- 14 de oogden des wijzen zijn in zijn hoofd,
maar de zot wandelt in de duisternis:
toen bemerkte ik ook,
dat éénerlei geval hen allen bejegt.
- 15 Dies zeide ik in mijn hart:
'Gelijk het den dwaze bejegt, zal het ook mijzelven bejegenen:
waarom heb ik dan toen meer naar wijsheid gestaan?'
- Toen sprak ik in mijn hart,
dat ook dit ijdelheid was;
- 16 want daar zal in eeuwigheid niet meer gedachtenis
van eenen wijze dan van eenen dwaas zijn,
aangezien hetgeen dat nu is,
in de toekomende dagen altemaal vergeten wordt,
en hoe sterft de wijze met den zot!
- 17 Daarom haatte ik dit leven,
want dit werk docht mij kwaad,
dat onder de zon geschiedt,
want het is al ijdelheid en kwelling des geestes;
- 18 ik haatte ook al mijnen arbeid,
dien ik bearbeid had onder de zon,
dat ik dien zoude achterlaten aan eenen mensch,
die na mij wezen zal,
- 19 want wie weet,
of hij wijs zal zijn of dwaas?
Evenwel zal hij heerschen over al mijnen arbeid,
dien ik bearbeid heb
en dien ik wijselijk beleid heb onder de zon:
– dat is óók ijdelheid.
- 20 Daarom keerde ik mij om,
om mijn hart te doen wanhopen over al den arbeid,
dien ik bearbeid heb onder de zon;
- 21 want daar is een mensch,
wiens arbeid in wijsheid en in wetenschap en in geschiktheid is,
nochtans zal hij dien overgeven tot zijn deel aan eenen mensch,
die daaraan niet gearbeid heeft:
– dit is óók ijdelheid en een groot kwaad.
- 22 Wat heeft toch die mensch van al zijnen arbeid,
en van de kwelling zijns harten,
dien hij is bearbeidende onder de zon?
- 23 Want alle zijne dagen zijn smarten,
en zijne bezigheid is verdriet,
zelfs des nachts rust zijn hart niet:
dat is óók ijdelheid.
- 24 Is het *dan* niet goed voor den mensch,
dat hij ete en drinke

- en dat hij zijne ziel het goede doe genieten in zijnen arbeid?
Ik heb ook gezien,
dat zulks van de hand Gods is;
25 (want wie zou er van eten
of wie zou zich *daartoe* haasten,
meer dan ik zelf?)
26 want Hij geeft wijsheid en wetenschap en vreugde aan den mensch,
die goed is voor Zijn aangezicht,
maar den zondaar geeft Hij bezigheid om te verzamelen en te vergaderen,
opdat Hij het geve dien, die goed is voor Gods aangezicht;
– dit is óók ijdelheid en kwelling des geestes.

3

Alles heeft zijn tijd, door God gesteld:

- 1 Alles heeft eenen bestemden tijd,
en alle voornemen onder den hemel heeft zijnen tijd;
2 daar is een tijd om geboren te worden en een tijd om te sterven,
een tijd om te planten en een tijd om het geplante uit te roeien;
3 een tijd om te dooden en een tijd om te genezen,
een tijd om af te breken en een tijd om te bouwen;
4 een tijd om te weenen en een tijd om te lachen,
een tijd om te kermen en een tijd om op te springen;
5 een tijd om steenen weg te werpen en een tijd om steenen te vergaderen,
een tijd om te omhelzen en een tijd om verre te zijn van omhelzen;
6 een tijd om te zoeken en een tijd om te laten verloren gaan,
een tijd om te bewaren en een tijd om weg te werpen;
7 een tijd om te scheuren en een tijd om toe te naaien,
een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken;
8 een tijd om lief te hebben en een tijd om te haten,
een tijd van oorlog en een tijd van vrede:
9 – wat voordeel heeft hij, die werkt, van hetgene dat hij bearbeit?
- 10 Ik heb gezien de bezigheid,
die God den kinderen der menschen gegeven heeft
om zich daarmede te bekommeren:
11 Hij heeft ieder ding schoon gemaakt op zijnen tijd,
ook heeft Hij de eeuw in hun hart geleid,
zonder dat een mensch het werk, dat God gemaakt heeft,
kan uitvinden van het begin tot het einde toe;
12 ik heb gemerkt, dat er niets beters voor hen is
dan zich te verblijden en goed te doen in zijn leven,
13 ja, ook dat ieder mensch ete en drinke en het goede geniete
van al zijnen arbeid:
dit is eene gave Gods;
14 ik weet, dat al wat God doet in eeuwigheid zal zijn,
daar is niet aan toe te doen
en daar is niet af te doen,
en God doet *dat*, opdat men vreeze voor Zijn aangezicht:
15 hetgeen dat geweest is, dat is nu,
en wat wezen zal, dat is alreede geweest,
en God zoekt het weggedrevene.
- 16 Voorts heb ik ook gezien onder de zon,
ter plaatse des gericht,
aldaar was goddeloosheid,
en ter plaatse der gerechtigheid,
aldaar was goddeloosheid:

17 ik zeide in mijn hart:
'God zal den rechtvaardige en den goddelooze oordeelen,
want aldaar is de tijd voor alle voornemen en over alle werk.'

18 Ik zeide in mijn hart van de gelegenheid der menschenkinderen,
dat God hun zal verklaren
en dat zij zullen zien, dat zij *als* de beesten zijn op zichzelf.

19 Want wat den kinderen der menschen wedervaart,
dat wedervaart ook den beesten,
en éénerlei wedervaart hun *beiden*:
gelijk die sterft,
alzo sterft deze,
en zij allen hebben éénerlei adem,
en de uitnemendheid der menschen boven de beesten is geene,
want allen zijn zij ijdelheid,

20 zij gaan allen naar ééne plaats,
zij zijn allen uit stof
en zij keeren allen weder tot stof.

21 Wie merkt,
dat de adem van de kinderen der menschen opvaart naar boven,
en de adem der beesten nederwaarts vaart in de aarde?

22 Dies heb ik gezien,
dat er niets beters is dan dat de mensch zich verblijde van zijne werken,
want dat is zijn deel;
want wie zal hem daarhenen brengen,
dat hij zie hetgene,
dat na hem geschieden zal?

4

Het leven is vol kwelling en teleurstelling:

1 Daarna wendde ik mij
en zag aan alle de onderdrukkingen,
die onder de zon geschieden;
en zie,
daar waren de tranen der verdrukten
en dergenen, die geenen trooster hadden;
en aan de zijde hunner verdrukkers was macht,
zij daarentegen hadden geen vertrooster.

2 Dies prees ik de dooden, die alreeds gestorven waren,
boven de levenden, die tot nog toe levend zijn,

3 ja, hij is beter dan die beiden, die nog niet geweest is,
die niet gezien heeft het booze werk, dat onder de zon geschiedt.

4 Verder zag ik al den arbeid en allen voorspoed des werks,
dat het den mensch nijd van zijnen naaste *aanbrengt*:
dit is óók ijdelheid en kwelling des geestes.

5 De zot vouwt zijne handen en eet zijn eigen vleesch:
6 een handvol *met* rust is beter
dan beide de vuisten vol *met* arbeid en kwelling des geestes.

7 Ik wendde mij wederom
en ik zag eene ijdelheid onder de zon.

8 Daar is er één, en geen tweede,
hij heeft ook geen kind noch broeder:
nochtans is er aan al zijnen arbeid geen einde,
ook wordt zijn oog niet verzadigd van den rijkdom,
en *hij zegt niet*: "Voor wien arbeid ik toch
en doe mijne ziel gebrek hebben aan het goede?"

- Dit is óók ijdelheid en het is eene moeilijke bezigheid.
9 Twee zijn beter dan één,
want zij hebben eene goede belooning van hunnen arbeid;
10 want indien zij vallen,
de één richt zijnen metgezel op;
maar wee den éénen, die gevallen is,
want daar is geen tweede om hem op te helpen.
11 Ook indien twee te zamen liggen,
zoo hebben zij warmte;
maar hoe zoude één warm worden?
12 En indien iemand den éénen mocht overweldigen,
zoo zullen de twee tegen hem bestaan;
en een drievoudig snoer wordt niet haast verbroken.
- 13 Beter is een arm en wijs jongeling,
dan een oude en zotte koning,
die niet weet van meer vermaand te worden;
14 want één komt uit het gevangenhuis om koning te zijn,
daar ook één, die in zijn koninkrijk geboren is, verarmt.
- 15 Ik zag alle de levenden wandelen onder de zon, met den jongeling,
den tweede, die in diens plaats staan zal;
16 daar is geen einde van al het volk, van allen die vóór hen geweest zijn;
de nakomelingen zullen zich óók over hem niet verblijden:
– gewisselijk dat is óók ijdelheid en kwelling des geestes.
- 17 Bewaar uwen voet, als gij ten huize Gods ingaat,
en wees liever nabij om te hooren,
dan om der zotten slachtoffer te geven,
want zij weten niet,
dat zij kwaad doen.

5

Vroomheid en het recht gebruik des rijkdoms:

- 1 Wees niet te snel met uwen mond,
en uw hart haaste niet een woord voort te brengen voor Gods aangezicht;
want God is in den hemel
en gij zijt op de aarde;
daarom laat uwe woorden weinig zijn;
2 want *gelijk* de droom komt door vele bezigheid,
alzóó de stem des zots door de veelheid der woorden.
3 Wanneer gij eene gelofte aan God zult beloofd hebben,
stel niet uit dezelve te betalen,
want Hij heeft geen lust aan de zotten:
wat gij zult beloofd hebben, betaal het;
4 het is beter, dat gij niet belooft,
dan dat gij belooft en niet betaalt.
5 Laat uwen mond niet toe, dat hij uw vleesch zoude doen zondigen,
en zeg niet voor het aangezicht des Engels, dat het eene dwaling was:
waarom zoude God grootelijks toornen
om uwer stem wil
en verderven het werk uwer handen?
6 Want gelijk in de veelheid der droomen ijdelheden zijn,
alzóó *in* vele woorden;
maar vrees gij God.
7 Indien gij de onderdrukking des armen

en de berooving des gericht's en der gerechtigheid ziet in een landschap,
verwonder u niet over zulk een voornemen,
want die hooger is dan de hooge neemt er acht op,
en daar zijn hoogen boven hen.

- 8 Het voordeel des aardrijks is voor allen,
de koning zelf wordt van het veld gediend.
- 9 Die het geld liefheeft, wordt des gelds niet zat,
en wie den overvloed liefheeft, wordt van het inkomen niet *zat*:
dit is óók ijdelheid.
- 10 Waar het goed vermenigvuldigt,
daar vermenigvuldigen ook die het eten:
wat nuttigheid hebben dan de bezitters daarvan,
dan het gezicht hunner oogen?
- 11 De slaap des arbeiders is zoet,
hij hebbe weinig of veel gegeten;
maar de zatheid des rijken laat hem niet slapen.
- 12 Daar is een kwaad, dat krankheid aanbrengt,
hetwelk ik zag onder de zon:
rijkdom van zijne bezitters bewaard tot hun eigen kwaad.
- 13 Of de rijkdom zelf vergaat door een moeielijke bezigheid,
en hij gewint een zoon,
en daar is nietmetal in zijne hand,
- 14 gelijk als hij voortgekomen is uit den moederschoot,
alzóó zal hij naakt wederkeeren,
gaande gelijk hij gekomen was,
en hij zal niet medenemen van zijnen arbeid,
dat hij met zijne hand zoude wegdragen.
- 15 Daarom is dit óók een kwaad, dat krankheid aanbrengt:
dat hij in alle manier gelijk hij gekomen is,
alzóó henengaat,
en wat voordeel is het hem,
dat hij in den wind gearbeid heeft,
- 16 dat hij ook alle zijne dagen in duisternis gegeten heeft,
en dat hij veel verdriet gehad heeft,
ook zijne krankheid en onstuimigen toorn?
- 17 Zie,
wat ik gezien heb,
eene goede zaak, die schoon is:
te eten en te drinken en te genieten het goede van al zijnen arbeid,
dien hij bearbeid heeft onder de zon,
gedurende het getal der dagen zijns levens,
hetwelk God hem geeft,
want dat is zijn deel;
- 18 ook een iegelijk mensch aan denwelken God rijkdom en goederen gegeven heeft,
en Hij geeft hem de macht om daarvan te eten
en om zijn deel te nemen
en om zich te verheugen van zijnen arbeid,
dat is eene gave Gods;
- 19 want hij zal niet veel gedenken aan de dagen zijns levens,
dewijl *hem* God verhoort in de blijdschap zijns harten.

6

De ijdelheid van den rijkdom, waarvan men niet geniet en van onverzadiglijke begeerten:

- 1 Daar is een kwaad, dat ik gezien heb onder de zon,
en het is véél onder de menschen:
- 2 een man, denwelken God gegeven heeft rijkdom
en goederen
en eer,
en hij heeft voor zijne ziel geens dings gebrek
van alles wat hij begeert:
en God geeft hem de macht niet om daarvan te eten,
maar dat een vreemd man dat opeet.
Dit is óók ijdelheid en eene kwade smart.
- 3 Indien een man honderd *kinderen* gewon
en vele jaren leefde,
zoodat de dagen zijner jaren vele waren,
doch zijne ziel niet verzadigd werd van het goed
en hij ook geen begrafenis had,
— ik zeg, dat eene misdracht beter is dan hij;
- 4 want met ijdelheid komt zij,
en in duisternis gaat zij weg,
en met duisternis wordt haar naam bedekt;
- 5 ook heeft zij de zon niet gezien noch gekend;
zij heeft meer rust dan hij.
- 6 Ja, al leefde hij ook tweemaal duizend jaren,
en zag het goede niet;
gaan zij niet allen naar ééne plaats?

- 7 Al de arbeid des menschen is voor zijnen mond:
en nochtans wordt de begeerlijkheid niet vervuld.
- 8 Want wat heeft de wijze meer dan de zot?
Wat heeft de arme *meer*, die voor de levenden weet te wandelen?
- 9 Beter is het aanzien der oogen dan het wandelen der begeerlijkheid:
dit is óók ijdelheid en kwelling des geestes.
- 10 Wat ook iemand zij,
alreede is zijn naam genoemd,
en het is bekend, dat hij een mensch is,
en dat hij niet kan richten met dien,
die sterker is dan hij.
- 11 Voorwaar, daar zijn vele dingen,
die de ijdelheid vermeerderen:
wat heeft de mensch te meer *daarvan*?
- 12 Want wie weet, wat goed is voor den mensch in dit leven,
gedurende het getal der dagen des levens zijner ijdelheid,
welke hij doorbrengt als eene schaduw?
Want wie kan den mensch aanzeggen wat na hem wezen zal onder de zon?

7

Aanbeveling van wijsheid, tevredenheid en eenvoud:

- 1 Beter is een *goede* naam dan goede olie,
en de dag des doods dan de dag dat iemand geboren wordt.
- 2 Het is beter te gaan in het klaaghuis
dan te gaan in het huis des maaltijds,
want in hetzelfde is het einde aller menschen,
en de levende legt het in zijn harte.
- 3 Het treuren is beter dan het lachen,
want door de droefheid des aangezichts wordt het harte gebeterd;
- 4 het hart der wijzen is in het klaaghuis,

- 5 maar het hart der zotten in het huis der vreugde.
Het is beter te hooren het bestraffen des wijzen,
dan dat iemand hoore het gezang der dwazen;
- 6 want gelijk het geluid der doornen onder eenen pot,
alzóó is het lachen van een zot:
dit is óók ijdelheid.
- 7 Voorwaar, de onderdrukking zoude wel eenen wijze dol maken,
en het geschenk verderft het hart.
- 8 Het einde eens dings is beter dan zijn begin;
de lankmoedige is beter dan de hoogmoedige.
- 9 Wees niet haastig in uwen geest om te toornen,
want de toorn rust in den boezem der dwazen.
- 10 Zeg niet:
'Wat is er, dat de vorige dagen beter geweest zijn dan deze?'
want gij zoudt naar zulks niet uit wijsheid vragen.
- 11 De wijsheid is goed met een erfdeel,
en degenen, die de zon aanschouwen, hebben voordeel *daarvan*.
- 12 Want de wijsheid is tot eene schaduw;
en het geld is tot eene schaduw;
maar de uitnemendheid der wetenschap is,
dat de wijsheid haren bezitters het leven geeft.
- 13 Aanmerk het werk Gods:
want wie kan recht maken wat Hij krom gemaakt heeft?
- 14 Geniet het goede ten dage des voorspoeds,
maar ten dage des tegenspoeds zie toe;
want God maakt ook den éénen tegenover den anderen,
ter oorzake dat de mensch niet zoude vinden iets, dat na hem zal zijn.
- 15 Dit alles heb ik gezien in de dagen mijner ijdelheid:
daar is een rechtvaardige,
die in zijne gerechtigheid omkomt,
daarentegen is er een goddelooze,
die in zijne boosheid *zijne dagen* verlengt.
- 16 Wees niet al te rechtvaardig
en houdt uzelf niet al te wijs:
waarom zoudt gij verwoesting over u brengen?
- 17 Wees niet al te goddeloos
en wees niet *al te* dwaas:
waarom zoudt gij sterven buiten uwen tijd?
- 18 Het is goed, dat gij daaraan vasthoudt,
en trek ook uwe hand hiervan niet af;
want wie God vreest, die ontgaat dat alles.
- 19 De wijsheid versterkt den wijze meer dan tien heerschappers,
die in eene stad zijn.
- 20 Voorwaar, daar is geen mensch rechtvaardig op aarde,
die goed doet
en niet zondigt.

21 Geef ook uw hart niet tot alle woorden, die men spreekt,
opdat gij niet hoort, dat uw knecht u vloekt;
22 want uw hart heeft ook veelmalen bekend,
dat gij ook anderen gevloekt hebt.

23 Dit alles heb ik met wijsheid beproefd;
ik zeide:
'Ik zal wijsheid bekomen',
maar zij was *nog* verre van mij:
24 hetgene dat verre af is en zeer diep,
wie zal dat vinden?
25 Ik keerde mij om,
en mijn hart,
om te weten
en om na te sporen
en te zoeken wijsheid en eene sluitrede,
en om te weten de goddeloosheid der zotheid
en de dwaasheid der onzinnigheden;
26 en ik vond een bitterder ding dan de dood:
eene vrouw, welker hart netten en garen,
en welker handen banden zijn:
wie goed is voor Gods aangezicht, zal van haar ontkomen,
daarentegen de zondaar zal van haar gevangen worden.

27 Zie,
dit heb ik gevonden," zegt de Prediker, "het één bij het ander,
om de sluitrede te vinden,
28 dewelke mijne ziele nog zoekt,
maar ik heb haar niet gevonden:
eenen man uit duizend heb ik gevonden,
maar eene vrouw onder die allen heb ik niet gevonden.

29 Alleenlijk, zie,
dit heb ik gevonden:
dat God den mensch recht gemaakt heeft,
maar zij hebben vele vonden gezocht.

8

Eerbied den koning verschuldigd:

1 Wie is gelijk de wijze,
en wie weet de uitlegging der dingen?
De wijsheid des menschen verlicht zijn aangezicht,
en de stuurschheid zijns aangezichts wordt *daardoor* veranderd.

2 Ik zeg:
'Neem acht op den mond des konings,
doch naar de gelegenheid van den eed Gods.

3 Haast u niet weg te gaan van zijn aangezicht,
blijft niet staande in eene kwade zaak;
want al wat hem lust doet hij.

4 Waar het woord des konings is,
daar is heerschappij;
en wie zal tot hem zeggen:
"Wat doet gij?"

5 Wie het gebod onderhoudt, zal niets kwaads gewaar geworden,
en het hart eens wijzen zal tijd en wijze weten;

6 want een ieder voornemen heeft tijd en wijze,
dewijl het kwaad des menschen veel is over hem;

7 want hij weet niet wat er geschieden zal,
want wie zal het hem te kennen geven, wanneer het geschieden zal?

- 8 Daar is geen mensch, die heerschappij heeft over den geest,
om den geest in te houden;
en hij heeft geene heerschappij over den dag des doods,
ook geen geweer in dezen strijd;
ook zal de goddeloosheid hare meesters niet verlossen.
- 9 Dit alles heb ik gezien,
toen ik mijn hart begaf tot alle werk, dat onder de zon geschiedt:
daar is een tijd, dat de *ééne* mensch over den *anderen* mensch heerscht, hem ten kwade.
- 10 Alzóó heb ik ook gezien de goddeloozen, die begraven waren,
en *degenen die* kwamen en uit de plaats des Heiligen gingen,
die werden vergeten in die stad, *in* welke zij recht gedaan hadden:
dit is óók ijdelheid.

De mensch kan de raadselen des levens niet doorgronden:

- 11 Omdat niet haastiglijk het oordeel *over* de booze daad geschiedt,
daarom is het hart van de kinderen der menschen in hen vol om kwaad te doen.
- 12 Hoewel een zondaar honderd*maal* kwaad doet
en *God* hem *de dagen* verlengt,
zoo weet ik toch, dat het dien zal wèl gaan,
die God vreezen,
die voor *Zijn* aangezicht vreezen:
13 maar den goddelooze zal het niet wèl gaan,
en hij zal de dagen niet verlengen:
hij zal zijn gelijk eene schaduw,
omdat hij voor Gods aangezicht niet vreest.
- 14 Daar is *nog* eene ijdelheid, die op aarde geschiedt:
dat er zijn rechtvaardigen,
wien het wedervaart naar het werk der goddeloozen,
en daar zijn goddeloozen,
wien het wedervaart naar het werk der rechtvaardigen:
ik zeg, dat dit óók ijdelheid is.
- 15 Daarom prees ik de blijdschap,
dewijl de mensch niets beters heeft onder de zon
dan te eten en te drinken en blijde te zijn,
want dat zal hem aankleven van zijnen arbeid,
de dagen zijns levens, die hem God geeft onder de zon.
- 16 Als ik mijn hart begaf om wijsheid te weten,
en om aan te zien de bezigheid, die op aarde geschiedt;
dat men ook, des daags noch des nachts,
den slaap niet ziet met zijne oogen:
- 17 toen zag ik al het werk Gods,
dat de mensch niet kan uitvinden het werk, dat onder de zon geschiedt,
om hetwelk een mensch arbeidt om te zoeken,
maar hij zal het niet uitvinden;
ja, indien ook een wijze zeide,
dat hij het zoude weten,
zoo zal hij het *toch* niet kunnen vinden.

9

Geniet, waar gij het leven niet begrijpt, het deel, dat God u gaf:

- 1 Zekerlijk dit alles heb ik in mijn harte gelegd,
opdat ik alles klaarlijk mocht verstaan:
dat de rechtvaardigen en de wijzen en hunne werken
in de hand Gods zijn;
ook liefde, ook haat, weet de mensch niet *uit* al hetgene,

- dat voor zijn aangezicht is;
- 2 alle ding *wedervaart hun* gelijk allen *anderen*,
éénerlei wedervaart den rechtvaardige en den goddelooze,
den goede en den reine als den onreine,
zoo dien die offert als dien die niet offert,
gelijk den goede alzo *ook* den zondaar,
dien die zweert gelijk als dien die den eed vreest.
- 3 Dit is een kwaad onder alles dat onder de zon geschiedt,
dat éénerlei ding allen wedervaart,
en dat ook het hart der menschenkinderen vol boosheid is,
en dat er in hun leven onzinnigheden zijn in hun hart,
en daarna *moeten* zij naar de dooden toe.
- 4 Want voor dengene, die vergezelschap is bij alle levenden, is er hoop,
want een levende hond is beter dan een doode leeuw;
5 want de levenden weten, dat zij sterven zullen,
maar de dooden weten nietmetal,
zij hebben ook geen loon meer,
maar hunne gedachtenis is vergeten,
6 ook is alreede hunne liefde,
ook hun haat,
ook hunne nijdigheid vergaan,
en zij hebben geen deel meer in *deze* eeuw in alles,
dat onder de zon geschiedt.
- 7 Ga *dan* henen,
eet uw brood met vreugde
en drink uwen wijn van goeder harte,
want God heeft alreede een behagen aan uwe werken;
8 laat uwe kleederen te allen tijde wit zijn,
en laat op uw hoofd geen olie ontbreken;
9 geniet het leven met de vrouw, die gij liefhebt,
alle de dagen uws ijdelen levens,
welke *God* u gegeven heeft onder de zon,
alle uwe ijdele dagen;
want dit is uw deel in dit leven en van uwen arbeid,
dien gij werkt onder de zon.
- 10 Alles wat uwe hand vindt om te doen,
doe *dat* met uwe macht;
want daar is geen werk,
noch verzinning,
noch wetenschap,
noch wijsheid in het graf, waar gij henengaat.
- 11 Ik keerde mij
en zag onder de zon,
dat de loop niet is der snellen,
noch de strijd der helden,
noch ook de spijze des wijzen,
noch ook de rijkdom der verstandigen,
noch ook de gunst der welwetenden,
maar dat tijd en toeval aan alle dezen wedervaart;
- 12 dat ook de mensch zijnen tijd niet weet,
gelijk de visschen, die gevangen worden met het booze net,
en gelijk de vogelkens, die gevangen worden met den strik:
gelijk die, *alzóó* worden de kinderen der menschen verstrikt ter boozen tijd,
wanneer dezelve haastiglijk over hen valt.
- 13 Ook heb ik onder de zon deze wijsheid gezien,
en zij was groot bij mij:
- 14 daar was eene kleine stad,

- en weinige lieden waren daarin;
en een groot koning kwam tegen haar,
en hij omsingelde ze,
en hij bouwde groote vastigheden tegen haar;
15 en men vond daar eenen armen wijzen man in,
die de stad verlost door zijne wijsheid;
maar geen mensch gedacht aan dien armen man.
16 Toen zeide ik:
'Wijsheid is beter dan kracht',
hoewel de wijsheid des armen was veracht
en zijne woorden niet waren gehoord geweest.
17 De woorden der wijzen moet in stilheid aangehoord worden,
meer dan het geroep desgenen, die over de zotten heerscht.
18 De wijsheid is beter dan de krijgswapenen,
maar een éénig zondaar verderft veel goeds.

10

Verskillende spreuken:

- 1 Eene doode vlieg doet de zalf des apothekers stinken *en* opwellen:
alzóó een weinig dwaasheid eenen *man*,
die kostelijk is van wijsheid *en* van eer.
- 2 Het hart des wijzen is aan zijne rechter-,
maar het hart van een zot is aan zijne linker-hand;
3 en ook wanneer de dwaas op den weg wandelt, zijn hart ontbreekt *hem*,
en hij zegt tot een iegelijk, dat hij dwaas is.
- 4 Als de geest des heerschers tegen u oprijst,
verlaat uw plaats niet;
want het is een medicijn,
het stilt groote zonden.
- 5 Daar is *nóg* een kwaad, *dat* ik gezien heb onder de zon,
als eene dwaling, die van het aangezicht des oversten voortkomt:
6 een dwaas wordt gezet in groote hoogheden,
maar de rijken zitten in de laagte;
7 ik heb knechten te paard gezien
en vorsten gaande als knechten op de aarde.
- 8 Wie eenen kuil graaft, zal daar invallen,
en wie eenen muur doorbreekt, eene slang zal hem bijten;
9 wie steenen wegdraagt, zal smart daardoor lijden,
wie hout klieft, zal daardoor in gevaar zijn.
10 Indien hij het ijzer heeft stomp gemaakt
en hij slijpt de snede niet,
dan moet hij meerder kracht te werk stellen,
maar de wijsheid is eene uitnemende zaak om *iets* recht te maken.
11 Indien de slang gebeten heeft, eer de bezwering geschiedt is,
dan is daar geen nuttigheid voor den allerwelsprekendsten *bezweerder*.
- 12 De woorden van eens wijzen mond zijn aangenaam,
maar de lippen van een zot verslinden hemzelven;
13 het begin der woorden zijns monds is dwaasheid,
en het einde zijns monds is booze dolheid.
14 De dwaas maakt wel vele woorden,
maar de mensch weet niet,
wat het zij dat geschieden zal:

- en wat na hem geschieden zal,
wie zal het hem te kennen geven?
- 15 De arbeid der zotten maakt een iegelijk van hen moede,
dewijl zij niet weten naar de stad te gaan.
- 16 Wee u, land, welks koning een kind is,
en welks vorsten in den morgenstond eten!
- 17 Welgelukzalig zijt gij, land, welks koning een zoon der edelen is
en welks vorsten ter rechter tijd eten,
tot sterkte
en niet tot drinkerij.
- 18 Door groote luiheid verzwakt het gebint,
en door slapheid der handen wordt het huis dóórlekkende.
- 19 Men maakt maaltijden om te lachen,
en de wijn verheugt de levenden,
en het geld verantwoordt alles.
- 20 Vloek den koning niet, zelfs in uwe gedachte,
en vloek den rijke niet in het binnenste uwer slaapkamer;
want het gevogelte des hemels zoude de stem wegvoeren,
en het gevleugelde zoude het woord te kennen geven.

11

Doe uw werk:

- 1 Werp uw brood uit op het water,
want gij zult het vinden na vele dagen.
- 2 Geef een deel aan zeven,
ja, ook aan acht,
want gij weet niet wat kwaad op de aarde wezen zal.
- 3 Als de wolken vol geworden zijn,
zoo storten zij plasregen uit op de aarde;
en als de boom naar het Zuiden,
of als hij naar het Noorden valt,
in de plaats waar de boom valt,
daar zal hij wezen.
- 4 Wie op den wind acht geeft,
die zal niet zaaien,
en wie op de wolken ziet,
die zal niet maaien.
- 5 Gelijk gij niet weet welke de weg des winds is,
of hoedanig de beenderen zijn in den schoot van eene zwangere vrouw,
alzóó weet gij het werk Gods niet, die het alles maakt.
- 6 Zaai uw zaad in den morgenstond,
en trek uwe hand des avonds niet af;
want gij weet niet wat recht wezen zal,
òf dit
òf dat,
of dat die beide te zamen goed zullen zijn.
- 7 Verder, het licht is zoet,
en het is den oogen goed de zon te aanschouwen;

8 maar indien de mensch vele jaren leeft,
 en verblijdt zich in die alle,
 zoo laat hij ook gedenken aan de dagen der duisternis,
 want die zullen vele zijn;
 en al wat gekomen is, is ijdelheid.

Bewaar uw jeugd:

9 Verblijd u, o jongeling, in uwe jeugd,
 en laat uw hart zich vermaken in de dagen uwer jongelingschap,
 en wandel in de wegen uws harten
 en in de aanschouwing uwer oogen;
 maar weet,
 dat God om alle deze dingen u zal doen komen voor het gericht.
10 Zoo doe dan de toornigheid wijken van uw hart,
 en doe het kwade weg van uw vleesch,
 want de jeugd en de jonkheid is ijdelheid.

12

Vreest God in uwe jeugd. Godsvrucht de slotsom van alle leering:

1 En gedenk aan uwen Schepper in de dagen uwer jongelingschap,
 eer dat de kwade dagen komen
 en de jaren naderen,
 van dewelke gij zeggen zult:
 'Ik heb geen lust in dezelve';
2 eer de zon en het licht,
 en de maan en de sterren verduisterd worden,
 en de wolken wederkomen na den regen;
3 in den dag,
 wanneer de wachters des huizes zullen beven,
 en de sterke mannen zich zullen krommen,
 en de maalsters zullen stilstaan, omdat zij minder geworden zijn,
 en die door de vensters zien, verduisterd zullen worden;
4 en de twee deuren naar de straat zullen gesloten worden,
 als er is een nederig geluid van het malen,
 en hij opstaat op de stem van het vogelken,
 en alle de zangeressen nedergebogen zullen worden;
5 ook *wanneer* zij voor de hoogte zullen vreezen,
 en dat er verschrikkingen zullen zijn op den weg,
 en de amandelboom zal bloeien,
 en dat de sprinkhaan zichzelf een last zal wezen,
 en dat de lust zal vergaan;
 want de mensch gaat naar zijn eeuwig huis,
 en de rouwklagers zullen in de straat omgaan;
6 eer dan het zilveren koord ontketend wordt,
 en de gulden schaal in stukken gestoten wordt,
 en de kruik aan de springader gebroken wordt,
 en het rad aan den bornput in stukken gestooten wordt,
7 en dat het stof wederom tot aarde keert, als het geweest is,
 en de geest weder tot God keert, die hem gegeven heeft.
8 IJdelheid der ijdelheden,"
 zegt de Prediker,
 "het is al ijdelheid."
9 En voorts, dewijl de Prediker wijs geweest is,
 zoo leerde hij het volk nog wetenschap,
 en merkte op
 en onderzocht,
 hij stelde vele spreuken in orde;

- 10 de Prediker zocht aangename woorden uit te vinden,
en het geschrevene is recht, woorden der waarheid.
- 11 De woorden der wijzen zijn gelijk prikkelen,
en gelijk nagelen, diep ingeslagen *van* de meesters der verzamelingen,
die gegeven zijn van den eenigen Herder;
- 12 en wat boven dezelve is, mijn zoon, wees gewaarschuwd:
van vele boeken te maken is geen einde,
en veel lezen is een vermoeiing des vleesches.
- 13 Van alles dat gehoord is, is het einde van de zaak:
"Vrees God en houd Zijne geboden",
want dit *betaamt* allen menschen;
- 14 want God zal ieder werk in het gericht brengen,
met al wat verborgen is,
het zij goed of het zij kwaad.